

EĞİTİM ve İNSANİ BİLİMLER DERGİSİ

Teori ve Uygulama

Cilt: 11 / Sayı: 22 / Güz 2020

JOURNAL of EDUCATION and HUMANITIES

Theory and Practice

Vol: 11 / No: 22 / Fall 2020

Eğitimi Şairden Anlamak

Understanding the Education from Poets

Makale Türü (Article Type): Araştırma (Research)

Veda YAR YILDIRIM

www.dergipark.gov.tr/eibd
eibd@eibd.org.tr

Eğitimi Şairden Anlamak

Veda YAR YILDIRIM¹

Öz: Bu araştırmanın amacı eğitimle ilgili olarak şairlerin ne düşündüklerini tespit etmektir. Böylece eğitim literatürüne şairce görüşler kazandırılmış olacaktır. Bu araştırmada şairlerin eğitime ilişkin düşünceleri nitel araştırma desenlerinden olgu bilim çalışma deseni kullanılarak incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin farklı illerinden 22 şair oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşmasında kartopu ve ölçüt örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, şairlerin eğitimin dünü hakkında olumsuz ve daha çok olumlu görüşlerinin olduğu, bugün ve gelecek içinse oldukça farklı fikirlerinin olduğu, olumsuzlukların ve çözüm önerilerinin bir arada olduğu görülmektedir. Şairler duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirmek için, sistemi oluşturan tüm parçalarda yer alan insan ögesinin erdemleşmesini; tarih, dil, din, bilim ve edebiyat alanlarının belirginleşmesini; öğretmenin rol model olarak entelektüel bir donanıma sahip olması gerektiğini önermektedirler. Şairlerin eğitime ilişkin görüşleri oldukça güncel ve gelecek odaklıdır. Araştırmanın sonuçları dikkate alındığında; eğitim adına yapılacak etkinliklere (kurultay, sempozyum, panel vb.) şairlerin de davet edilmesi ve görüşlerinin alınması sistemi daha da güçlendirebilecektir.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Şiir, Şair.

Makale Hakkında:

Geliş Tarihi: 07.05.2020; *Kabul Tarihi:* 25.08.2020

Kaynakça Gösterimi:

Yar Yıldırım, V. (2020). Eğitimi Şairden Anlamak. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11(22), 199-227.

1) Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, vedayaryildirim@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2129-4189

Giriş

Şiirin bağlı bulunduğu ana gövde olan edebiyatla eğitim arasında bir bağ bulunmaktadır. Bu bağ edebiyatın terbiye ve ahlak gibi kavramlarla olan ilişkisiyle açıklanabilir (Çekiç, 2017). Şiir, duygularla sesi birleştiren, kelimelerle musiki oluşturan, insanı kelimelerle ahenkleştiren (Akyol, 2006), içerik ve özü bütünleştiren, özgün, etkileyici, duygulandıran (Aksan, 2013), insanı manevi olarak besleyen, insanda yeni ufukların açılmasına vesile olan (Coşkun ve Açık, 2006), bir tasarım, tesadüflere yer olmayan, sadece bugün için değil, gelecek zaman için de yönelimli, estetik bir yapı, inşa biçimi, halkla bütünleştiren etkinlik (Taşdelen, 2012a), en eski edebî tür olarak insanın ihtiyaç duyduğu anlatma şekli (Çıkla, 2009) ve söz söyleme sanatıdır. Tanımlardan anlaşılacağı üzere şiir yaşamın her yerinde estetik olarak var olmaktadır. Bu alanlardan birisi de eğitimidir. Bu araştırmada şiir, şair, edebiyat, eğitim bağlamında ortak kesişim noktaları ele alınmış ve eğitim şairce anlaşılmasına çalışılmıştır.

Şiir edebiyatın ahenk, anlam ve uyum açısından en gelişmiş türüdür (Eroğlu, 2012). Edebî türlerin en öznel ve idealist olanıdır. Şiirin doğası insanın doğasıdır (Dewey, 2008). İnsan doğası anlaşılmadan eğitim adına yapılacak çalışmalar havada kalacaktır. Eğitim bir insan hizmetidir. Bu açıdan bakıldığında eğitimde neden şiire ihtiyaç duyulduğu ortadadır. Bayraktar'a (2012) göre edebiyatın öznesi insandır. İnsan edebiyatta deşifre olur, kendisiyle ve toplumla tanış olur.

Şiir, duyuşa yönelen, zıtlıkları dengede buluşturan tükenmez bir maden olarak görülmektedir (Özer, 2006). Eğitim de bireyselleşme ve sosyalleşme gibi kendi içerisinde zıtlıklar barındırmaktadır. Akalın (1980) şiiri, doğrunun ve gerçeğin süslü bir genellemesi ve felsefeye yakın söz sanatı olarak tanımlamaktadır. Kavramların zıtlıkları dengede tutma açılarından şiirle eğitimin ortak paydaları bulunmaktadır.

Eğitim, nasıl bir insan yetiştirileceğini ortaya koymaktadır. Türk eğitim sisteminde nasıl bir insan yetiştirileceği eğitimin genel amaçlarında belirlenmiştir. Bu amaçlara bakıldığında Türk eğitim sistemi; millî ve manevi değerlerini bilen, ruhsal ve bedensel yönde sağlıklı, iyi, mutlu, kendi yetenekleri doğrultusunda eğitim almış, her türlü kalkınmaya destek olmuş bireyler yetiştirmek istemektedir (Millî Eğitim Bakanlığı, 1973). Edebiyat eserleriyle pek çok şair eğitim sisteminin ortaya koyduğu insan yetiştirme hedefleri için yol göstermekte ve ilham olmaktadır. İnsan yetiştirme hedeflerine Tefik Fikret, Namık Kemal, Ahmet Mithad, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Mehmet Âkif Ersoy, Reşat Nuri Güntekin, Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi daha pek çok şair ve yazar örnek gösterilebilir (Kavcar, 1982, akt. Akkaya, 2010).

Edebiyatın ruha estetik unsurlar katması yanında toplumları yönlendirmesi işlevi de bulunmaktadır. Sözelimi âşıklar ders niteliğindeki şiirleriyle insanları, dolayısıyla insanın ait olduğu toplumu eğitme amacı gütmüşlerdir. Bunu yaşadıkları tecrübeleri dizelerle bazen bilgi bazen öğüt şeklinde dinleyicilere aktarmışlardır (Boratav, 1969). Bu da göstermektedir ki

şairler aynı zamanda birer yetişkin eğitimcisidirler. Sadece eğitim değil aynı zamanda bilgi aktarıcısı öğretmenlerdir. Şairler işin içine bir de sanatı dâhil etmişlerdir. Sanatın kendisi etkilene aracıdır. Bu yüzden şairlerin etkisinin diğer eğitimcilere göre daha da fazla olacağı düşünülmektedir.

Eğitim sosyolojisi açısından şiirin etkisi oldukça fazladır. Şair “ben” derken toplumsal olarak “biz” demektir diyen Sağlık (2017), Mehmet Âkif’in “*Ben ezelden beridir hür yaşadım hür yaşarım*” mısrasındaki “ben” in aslında biz demek olduğunu ifade etmektedir. Eğitim ve şiir arasındaki ilişkiyi Taşkaya ve Coşkun (2007), âşıkların toplum önderleri olduğunu, âşıkların şiirlerinin toplumun eğitime bakışını yansıtmaları açısından incelenmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Şair gücünü, ilhamını dünyadan ve yaşamın tüm ayrıntılarından almaktadır (Geçgel, 2007). Eğitim de yaşamın önemli bir ayrıntısıdır. Şairlerin eğitime ilişkin düşüncelerinden faydalanılması gerektiği gibi, şairler de eğitimin değişkenlerinden faydalanmalıdır. Sanat eseri, toplumun ürettiği kültürün estetik formudur. Şiir kültürle ve estetik formlarla biçimlenir. Şiir toplumu ve değişimleri takip eder (Aydemir, 2009). Sanatçılar kendi toplumlarını oluştururlar (Özkesici, 2018). Sanatçı yaşadığı toplumdan etkilenir. Toplumun yaşadığı her şeyden sanat ve sanatçı etkilenir. Sanatçı ürettikleriyle toplumu ve yöneticileri yönlendirebilmektedir (Kahraman, 2016).

Bu etkili söz sanatı, hayatın her yerinde ve her zaman kullanılmıştır. Şiirin etkisini gören Nazım Hikmet gibi bazı edebiyatçılar şiiri ideolojileri anlatmakta kullanmışlardır (Gülendam, 2010). Hz. Peygamberimiz zamanında da şiir önemli bir yer tutmaktadır. Peygamberimiz şiirleri kendisi de söyleyip söyletmiştir. O dönemde şiir, savaşlarda Müslümanları cesaretlendirmek üzere kullanılmıştır. Aynı zamanda şiirle hikmetli sözleri yayma ve öğretme yoluna gidilmiştir (Güleç, 2017). Görüldüğü üzere Peygamberimiz de yetişkin eğitim aracı olarak aynı zamanda şiiri de kullanmıştır.

Tarihimizde devleti yönetenler şiirle ilgilenmişler ve kendi mahlaslarıyla şiirler yazmışlardır. Örneğin II. Mahmut’un mahlası Adlî, III. Selim’in İlhamî, Fatih Sultan Mehmed’in Avnî, II. Bayezid’in Adlî, Kanuni Sultan Süleyman’ın Muhibbî, II. Osman’ın Farisî, IV. Murad’ın Muradî gibi (www.biyografi.net, 2020). Devleti yönetenlerin, şiirle ilgilenmeleri tarihi bir gelenek içerisinde ele alınabilir. Şiir yöneticilere estetik duyarlık ve duyuş bilgisi kazandırabilir.

Şairler dili üst dil hâline getirirler. Bir kelimedenden hareketle başka bulgulara ulaşırlar. Şairin malzemesi dildir. İmgeler, mecazlar, karşıtlıklarla dilin sınırlarını genişletirler (Elmas, 2010). Eğitim de öylesine parçalı ve ilişkili bir yapıdır ki, yapılar arasındaki etkileşimi artıracak üst dil gereklidir. Bu etkileşim ve iletişim sürecinde ara bağlantıları kurabilecek sezgisel bir dil gereklidir. Bu dil olsa olsa şairlerin dilidir. Tüm süreci nesnel gören bilim insanlarının ve eğitimde uygulamacıların dili, büyük yapının parçaları arasındaki bağı çözmede yetersiz kalabilmektedir.

Eğitim sistemlerinde de sürekli yenilikler yapılarak çağa uygun sistemler inşa edilmeye çalışılmaktadır. Bu süreç bir dönüşüm işlemidir. Bir eğitim felsefesi olarak yeniden kurmacılık tam da dönüştürme sürecinin düşünce yapısını epistemolojik olarak oluşturmaktadır. Yeniden kurmacılık; ilerlemeciliğin devamı niteliğindedir. Yeniden kurmacılığa göre eğitim yoluyla toplum yenilenmeli, düzenlenmeli ve dönüştürülmelidir (Sönmez, 2008; Yayla, 2010). Dönüşümün önce dilde başlaması gerekmektedir. Çünkü dilde başlamayan dönüşüm gerçeklik alanında da gerçekleşemez. Şiir, dilde dönüşümü sağlayacak etkili bir sanat (Taşdelen, 2012a) olarak eğitim sistemlerinde planlı yenilik olan değişim için ihtiyaç duyulan estetik bir yapıdır. Tam da bu noktada şiirin yapıcısı olan şairlere iş düşmektedir.

Şairlerin etkisi konusunda Oskay (1991), dilin ve edebiyatın coğrafyasını değiştirebilirler ifadesini kullanmaktadır. Belli bir dönemde Necip Fazıl, Cahit Zarifoğlu, Nuri Pakdil, Abdürrahim Karakoç, Bahattin Karakoç, Erdem Bayazıt, Alaaddin Özdenören, Ali Akbaş, Osman Sarı ve Âşık Mahsuni gibi şair ve ozanların belli bir coğrafyadan çıkmasının sebeplerinden biri olarak açıklanabilir (Aktaş, 2012).

Şiir insanı, toplumu, sistemleri etkilemektedir. Kimi zaman toplum eğitiminde, kimi zaman ideolojiyi anlatmada, kimi zaman silah, kimi zaman maşukun aşkına aşkını anlatma aracı olarak kullanılmıştır. Bu kadar önemli ve etkili söz sanatı eğitimde daha işlevsel kullanılabilir. Dönem dönem şiir eğitime yön vermiştir. Günümüzde de toplumda yaşayan şairler bulunmaktadır. Bu şairlerin eğitime ilişkin yön vericiliği hissedilememektedir.

Geçmişte eğitime yön veren ve hâlâ etkisi devam eden şairler bulunmaktadır. Birkaçına örnek vermek gerekirse; Ziya Gökalp, eğitim hakkında düşünceleri ile dönemini ve sonraki dönemleri etkilemiş bir şairdir. Atatürk de kendisinden etkilenmiştir. Ziya Gökalp eğitimin millî olması gerektiğini, böylece millî vicdanın oluşabileceğini, bunun için de okullarda millî dil ve tarih, İslam esasları ve tarihi, matematik ve tabiat ilimleri ve yabancı dil derslerine öncelik verilmesini savunuyordu. Talim ve terbiyeyi birbirinden ayıran Ziya Gökalp talimi fenni bilgilerin öğretimi yani asri talim, terbiyeyi de millî vicdana dayanan millî terbiye olarak tanımlıyordu (Altın, 2010).

Ziya Paşa hem şair hem de devlet adamıdır. Ziya Paşa'nın eğitime ilişkin düşünceleri özetlenecek olursa; *"eğitim toplumsal değerlerle bütünleştirilmeli, eğitimde doğru sistemler kullanılmalı, doğru yöntemler kullanılmalı, eğitimciler kendilerini iyi yetiştirmeli, eğitimin kazandırdığı kültür millî olmalı, medeniyet milletlerarası özellik taşıyabilir, aile büyük öneme sahiptir aileye önem verilmeli, çocuk eğitiminde korku değil sevgi egemen olmalı, değerlere ve değerler eğitimine önem verilmeli, gazeteler insan eğitiminde etkin kullanılmalı, dini değerler öğretilmeli"* şeklindedir (Kana, 2010). Görüldüğü gibi Ziya Paşa'nın eğitim ile ilgili düşünceleri etkisini bugün de devam ettirmektedir.

Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemi yaşayan Mehmet Âkif Ersoy (1873-1936) şair, bilim adamı ve filozof olup, eğitimle çok yakından ilgilenmiştir. Safahat adlı eserinde eğitim so-

runlarına oldukça önemli çözümler önermiştir (Ergün, 1996). Mehmet Âkif Ersoy'un eğitime ilişkin çarpıcı tespitlerinden bazıları şunlardır: “*Cehalet en büyük düşmandır. Eğitim-öğretim bir milletin vazgeçilmezidir. İnsanlar yalnız bugüne değil, geleceğe göre de yetiştirilmelidir. Eğitimde başarılı ülkeler örnek alınmalıdır. Muallimler, imanlı, edepli, vicdanlı ve işinin uzmanı olmalıdır. Muallim mesleği sanat duyarlılığında görmeli yaşamalı. Çağın ilimleri öğretilmeli kutsal değerlere hürmet edilmelidir*”. Mehmet Âkif Ersoy öğretmenliğe ilişkin yukarıdaki tespitleriyle birlikte millî bir öğretmen modelini önermektedir (Demirtaş ve Nacar, 2018). Mehmet Âkif Ersoy dönemin gelişmelerini anlatmak için şiiri kullanmış, sosyal sorunları şiirle ifade etmiş ve gündeme taşımıştır. O dönemde yazdığı şiirlerin birçoğu günümüz sorunlarına da hitap etmektedir (Çoban, 2010). Bu yüzden günümüzde de dilin sınırlarını genişleten, dili üst dil hâline getiren (Elmas, 2010) şairlerin eğitim gibi tüm insanlık sistemini ilgilendiren bir konudan uzak durmamaları gerekmektedir. Tüm bunlardan çıkan sonuç; şairlerin eğitime bakışları, önerileri araştırmaya değer bir konu olduğu için bu araştırma böyle bir amaç çerçevesinde yapılmıştır.

Edebiyatın da eğitimin de konusu insandır. Eğitim yoluyla yetiştirilmek istenen insanın edep, ahlak, nezaket, iyilik ve estetik ile ilgili olumlu özelliklerinin büyük bir bölümü edebiyat alanındadır. Ayrıca edebiyat insanı eğiterek onun belli bir disiplin altına alınmasına katkıda bulunduğu gibi, güzele ulaşma yolunda değiştiren sosyal, toplumsal bir gerçekliktir (Göçgün, 2007). Eğitim ve edebiyat birbirleriyle etkileşim içinde olan, birbirlerini tamamlayan olgulardır (Akkaya, 2010). Bu çalışmanın ortaya çıkmasında temel neden budur. Eğitimle bu kadar yakından bağı olan edebiyatın ve etkili bir dalı olan şiirle ilişkisini şairlerle kurmak hedeflenmiştir.

Eğitim disiplinler arası bir çalışma alanıdır. İnsan faktörü, eğitimde olduğu gibi psikoloji, sosyoloji, felsefe, antropoloji, edebiyat, tarih gibi diğer disiplinlerin de odak noktasını oluşturmaktadır. Bu araştırmada eğitime, genelde edebiyat, özelde ise şair ve şiirlerin penceresinden yaklaşılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda edebiyatın sanat yönünün eğitime yansımalarının ortaya çıkarılması ile tüm eğitim paydaşları açısından eğitime farklı bir bakış açısı kazandırılması hedefi araştırmayı önemli hâle getirmektedir. Böylece eğitim literatürüne şairce görüşler kazandırılmış olacaktır. Bu çerçevede araştırmanın amacı; eğitimi şairlerden şairce anlamaktır. Bu amaçla şairlere aşağıdaki sorular sorularak cevap aranmıştır:

- Şairlerin eğitimin dünü, bugünü ve geleceği hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Şairlere göre estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için eğitim sistemi nasıl tasarlanmalıdır?
- Şairlere göre estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmenin vasıfları neler olabilir?
- Şairlerin eğitim sürecinde yer alan; öğrenci, öğretmen, yönetici ve ailelere mesajları nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada şairlerin eğitime ilişkin düşünceleri nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılarak incelenmiştir. Olgu bilim, bireylerin bir olguya ilişkin yüklediği anlamları ortaya çıkarmaya imkân veren bir desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırmada eğitim bir olgu olarak ele alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin farklı illerinden 22 şair oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan şairlerin seçiminde karma örnekleme kullanılmıştır. Karma örnekleme, bilgi yüklü durumların seçilmesi için kullanılabilir (Charmaz, 2011, akt. Baltacı, 2018). Bu amaçla araştırmada kartopu ve ölçüt örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Kartopu örneklemede, zengin veri elde edilecek kişilere yine bu kişileri takip ederek ulaşılmaktadır (Creswell, 2013).

Araştırma kapsamında etkili olduğu ve ayrıca zengin görüş toplanacağı düşünülen bir şaire ulaşılmıştır. Ulaşılan ve görüşülen bu şairin önerdiği diğer şairlere ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan diğer bir örnekleme ölçüt örneklemedir. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Baltacı, 2018). Bu çalışmada ölçüt olarak görüşüne başvurulmuş şairlerin şiire dair eser ya da eserlerinin olmasıdır. Araştırma kapsamında görüş alınan şairlere ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1. Çalışma grubunda yer alan şairlere ilişkin bilgiler

S.N.	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Mesleği	Şairlerin Şiire Dair Çalışmaları
Ş1	Erkek	59	Doktora	Öğretim Üyesi	Çiçekler Üşümesin
Ş2	Erkek	61	Lisans	Editör	Yusuf'un Kuyusu
Ş3	Erkek	64	Lisans	Emekli öğretmen	Huzur Limanı
Ş4	Erkek	39	Lisans	Öğretmen	Bana Tenha Bir Gök Kaldı
Ş5	Erkek	54	Lisans	Öğretmen	Sevmek Karanfil ve Kiraz
Ş6	Erkek	54	Doktora	Öğretmen	Kerkük Şairleri. Antolojisi
Ş7	Erkek	57	Lise	Kamuda görevli	Kuşan Ey Yürek
Ş8	Erkek	48	Lisans	Öğretmen	Türkmence Sevdalar
Ş9	Erkek	60	Lise	Gazeteci	Yarınlar Gül Çocuk
Ş10	Erkek	62	Lisans	Öğretmen	Gülü İncitme Gönül
Ş11	Kadın	49	Lisans	Yazar-Şair	Aşkın Elif Hâli
Ş12	Erkek	56	Lise	Emekli öğretmen	Kalender'ce Bakış
Ş13	Erkek	65	Ön Lisans	Emekli öğretmen	Yaşamı Aralamak
Ş14	Kadın	47	Lisans	Proje Uzmanı	Büyüklerle Şiirler Büyüleyen Hayatlar
Ş15	Kadın	52	Y. Lisans	Öğretmen Yazar	El Yüreği Tutunca
Ş16	Erkek	55	Ön Lisans	Terzi-Yayıncı	Yedi Harf Yalnızlığı
Ş17	Erkek	87	Eğitim Ens.	Öğretmen	Gönül Bahçesi
Ş18	Erkek	54	Y. Lisans	Eğitim Uzmanı	Oyuncaksız Alevin Çiçeği
Ş19	Erkek	46	Lisans	Öğretmen	Tenhalayın Kalbimi
Ş20	Kadın	49	Lisans	Öğretmen	Ayrılık Kol Geziyor
Ş21	Erkek	64	Doktora	Akademisyen	Yağmur Şarkıları
Ş22	Erkek	83	Lisans	Yazar	Şiirimizde Ana

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmanın çalışma grubu 22 şairden oluşmaktadır. Araştırmada görüşüne başvuran şairlerin 18’i erkek, 4’ü kadındır. Yaş aralığı 39 ile 87 arasında değişmektedir. Eğitim düzeylerinin lise ve üzeri olduğu; şairlerin yarısının lisans mezunu olduğu görülmektedir. Diğer bir değişken olan şairlik dışındaki mesleğe bakıldığında, çalışma grubundaki şairlerin 15’inin (%68) eğitimle ilgili (öğretmen, akademisyen, eğitim uzmanı) işler yaptıkları görülmektedir. Çalışma grubundaki şairlerin tamamının kullanılan örneklem yönteminin de gereği olarak şiire dair eseri veya eserleri bulunmaktadır. Şairlerden aydınlatılmış onam formu alınmıştır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Form hazırlanmadan önce şiir, şair ve eğitimin birbirleriyle olan ilişkisine dair yapılan araştırmalar ve ilgili literatür taranmıştır. Literatür taramasına dayalı olarak bir görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan şairlere ilişkin demografik bilgiler, ikinci bölümde ise şairlerin eğitime ilişkin düşüncelerini almak üzere oluşturulan beş soru bulunmaktadır. Sorular hazırlandıktan sonra eğitim bilimleri alanında çalışan üç akademisyenden ve iki eğitimci şairden uzman görüşü alınmıştır. Akademisyenler soruları eğitim bilim, şairler de hem eğitim hem de dil açısından incelemişlerdir. Ayrıca son hâli verilen görüşme formundaki sorular, bir şair tarafından anlam değişikliği olmaksızın dil ve ifade açısından gözden geçirilmiştir. Buna göre yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hâli verilerek, bir pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonunda soruların anlamları aynı kalırken, ifadeler değiştirilmiştir. İfadeler daha şairlere hitap edecek şekilde düzenlenmiştir. Araştırma için etik kurul onayı alınmıştır (09.04.2020 tarih ve 2020-10 sayılı karar). Görüşme sorularının geliştirilme aşamaları Şema 1’de verilmektedir:

Şema 1. Görüşme sorularının geliştirilme ve uygulama aşamaları

Şiir, şair ve eğitim ilişkisine dair yapılan araştırmalar ve ilgili literatürün taranması	Görüşme sorularının hazırlanması	Oluşturulan taslak görüşme formuna ilişkin uzman görüşlerinin alınması	Uzman görüşünün alınmasından sonra formda bazı maddelerin değiştirilmesi	Dil ve ifade açısından uzman görüşü alınması	Pilot uygulama yapılması	Yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanması
---	----------------------------------	--	--	--	--------------------------	---

Geliştirilen ve son hâli verilen görüşme formu 21 şaire elektronik posta yoluyla, bir şaire ise normal posta yoluyla gönderilmiştir. Şairlere süre konusunda bir kısıtlama getirilmemiş, sürecin verimli olması için soruları cevaplayıp gönderme süreleri kendilerine bırakılmıştır. Bu süreçte elektronik posta yoluyla ve telefonla süreç kendilerine açıklanmış, gerektiğinde tekrar görüşmeler yapılmıştır. Şairlerin yazılı olarak alınan görüşleri toplam 140 word sayfasından oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken öncelikle görüşler kodlanmış ve daha önceden belirlenen temalar altında birleştirilmiştir. Kodlanmış şair görüşleri tablolastırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın olgu bilim desenine uygun olarak tabloların altına şairlerin görüşleri doğrudan alıntılarla verilmiştir. Araştırma kapsamında geçerlik çalışması için uzman görüşlerine yer verilmiştir.

Araştırmanın iç geçerliliğini sağlamak için aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır: Öncelikle araştırmının tüm süreçleri (literatür tarama, görüşme formunun hazırlanması, uygulama, analiz) detaylarıyla açıklanmıştır. İkinci olarak, alanda uzman başka bir araştırmacıya eş gözlem yapmak üzere ham veriler verilerek temalar ve kodlanmış görüşler oluşturulması istenmiştir. Eş gözlemci eğitim bilimleri alanında çalışan bir akademisyendir. Bu noktada Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Güvenirlik = $\left[\frac{\text{Görüş Birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş ayrılığı})} \right] \times 100$. Bu çalışmada görülmüştür ki, araştırmacı ile eş gözlemcinin oluşturduğu içerik birbirine oldukça yakındır. Yapılan hesaplama sonucu araştırmacı ile eş gözlemci arasındaki uyuma oranı .90 olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994) kodlayıcılar arasındaki güvenirliliğin %80'den yüksek olmasını kabul edilebilir görmektedir. Eş gözlemci ile bazı temalar konusunda görüş alışverişi yapılarak sonuçlar doğrulanmıştır.

Üçüncü olarak araştırmanın sonuçları, araştırmaya katılan şairlerle paylaşarak onların görüşleriyle teyit edilmiştir. Son olarak aynı alanda yapılan diğer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bulgular

Bu bölümde şairlerin eğitime ilişkin düşüncelerinin analizine ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

1. Şairlerin eğitimin dünü bugünü ve yarını hakkındaki düşünceleri

İlk olarak şairlere eğitimin dünü, bugünü ve yarını hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Şairlerin bu konudaki görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir:

Tablo 2. Şairlerin eğitimin dünü bugünü ve yarını hakkındaki düşünceleri

Tema	Alt Tema	Kodlanmış şair görüşleri	f
Geçmişte eğitim	Olumlu	Geçmişte güzel yol ve yöntemler kullanılırdı (\$1, \$2, \$5, \$6, \$11, \$17)	6
		Köy enstitüleri geçmişin olumlu örneği idi (\$13, \$17)	2
		Geçmişte öğrencinin başarısı için birliktelik vardı (\$11)	1
	Olumsuz	Geçmişte kaynak yetersizliği vardı (\$11, \$12, \$13)	3
		Geçmişin eğitim anlayışında olumsuzlukları vardı (\$12, \$13)	2
		Eğitimin dününde siyasi boğuşmalarla yitirilen yıllar (\$12)	1
		Geçmişte doğru olmak batılı olmak arasında insanımız kendini kaybetti (\$15)	1
		Çok sık bakan değişmesi ve bakanların eğitim kökenli olmaması (\$2)	1
		Eğitimin ana unsurları değişti (\$10)	1
Günümüzde ve gelecekte eğitim	Genel değerlendirme	Gelecekte eğitim değişecek (\$10)	1
		Okulsuz bir eğitim bizi bekliyor (\$10)	1
		Eğitim adına her şeyi devletten beklemek hata (\$21)	1
		Eğitimde gelecek için umut var (\$2, \$5, \$10, \$18)	4
	Olumlu	2023 Eğitim vizyon belgesi olumlu (\$4)	1
		Eğitimin ahlaki bir formasyonu var (\$7)	1
		Sık sistem değişimi olumsuz (\$13, \$14, \$15, \$16, \$17, \$21)	6
	Olumsuz	Gelişmelere ayak uyduramama (\$1, \$5, \$8, \$9, \$13, \$20)	6
		Etkili bir sistem oluşturulamadı (\$1, \$13, \$16)	3
		Eğitimde sevgi yoksunluğu (\$11, \$13)	2
		İrfan dünyasında daralma (\$1)	1
		Temel eğitimde sürekli düzenleme (\$1)	1
		Araştırma, özgün eserler ortaya koyma yetersiz (\$9)	1
		Dün ve bugün arasında sağlam köprü kuramama (\$8)	1
		Yeteneklere göre yönlendirme (\$4, \$11, \$13, \$16)	4
Öneriler		Geçmiş araştırılmalı (\$2, \$8, \$9)	3
		Günlük çalışmalar yerine köklü çalışmalara yöneltilmeli (\$2, \$17)	2
		Eğitimde bilimsel çalışmalar artırılmalı (\$9, \$13)	2
		Gelecek için kitap okumada popülist yaklaşımlardan uzak durulmalı (\$9, \$13)	2
		Eğitimde uygulanan ezber duvarı yıkılmalı (\$15, \$17)	2
		Eğitimin bugününde kaybolan disiplin ve saygısızlık (\$11)	1
		Telif eserler artırılmalı (\$9)	1

Tablo 2 incelendiğinde şairlerin eğitimin dünü, bugünü ve yarını hakkındaki düşüncelerinin üç temada toplandığı görülmektedir. Bunlar: 1. Eğitimin geçmişi, 2. Eğitimin bugünü ve geleceği, 3. Öneriler. Eğitimin geçmişi hakkında iki alt tema oluşturulmuştur: 1. Olumlu, 2. Olumsuz. Şairler eğitimin dününde, farklı yöntem ve teknikler kullanıldığı (f=6), buna köy enstitüsü örneğinin verilebileceği (f=2) ifadeleriyle eğitimin geçmişine dair olumlu düşün-

celere sahip olmakla birlikte; eğitimin geçmişinde imkânsızlıklar (f=3), anlayışında problem (f=2), siyasi çekişmeler (f=1), doğulu batılı olma kargaşası (f=1) ve sık bakan değiştirilmesi (f=1) gibi olumsuzlukları da dile getirmektedirler. Şairlerin eğitimin dününe ilişkin olumlu düşünceleri olduğu kadar olumsuz da düşüncelerinin bulunduğu görülmektedir.

Eğitimin bugün ve geleceğine ilişkin görüşler üç alt tema altında toplanmıştır. 1. Genel ifadeler, 2. Olumlu görüşler, 3. Olumsuz görüşler. Genel ifadelerde şairler, eğitimin unsurlarının değiştiğini, okulsuz bir eğitime gidildiğini (f=1) ifade etmişlerdir. Olumlu görüşlerde şairler, eğitimin geleceğinden umutlu olduklarını (f=4), 2023 eğitim vizyonunun olumlu olduğunu (f=1) ifade etmişlerdir. Olumsuz görüşlerde şairler, sürekli sistem değişimi (f=6), geçmişe ayak uyduramama (f=6), sistem oluşturmama (f=3), eğitimde sevgi yoksunluğu (f=2) ifadelerini sıklıkla kullanırlarken, 17 farklı türden olumsuzlukları ifade etmektedirler. Şairler eğitimin bugünü ve geleceği hakkında birçok olumsuzlukları ifade etmektedirler. Bu olumsuzluklar sistemsel, insan yetiştirme ve yöntemsel başlıklarında toplanabilir.

Şairlerin eğitim hakkında önerileri de bulunmaktadır. Eğitimin sorunları hakkında oldukça fazla görüşleri bulunan şairlerin yirmi farklı çözüm önerileri de bulunmaktadır. Bunlardan sıklıkla ifade ettikleri çözümler: Yeteneklere göre insan yetiştirme (f=4), köklü çalışmalar yapma (f=3), eğitim konusunda araştırmalar yapma (f=3, f=2), kitap okuma (f=2) ve ezber yöntemlerden kaçınma (f=2) şeklindedir. Diğer çözüm önerileri incelendiğinde; insan yetiştirme biçimleri, insan yetiştirecek öğretmenin idealistliği, öğretmenin yaklaşımları konularını içermektedir. Şairlerin önerileri eğitimdeki sorunları ve çözüm önerilerini de içermesi açısından önemlidir. Eğitimin dünü, bugünü ve yarınına ilişkin şairlerin kendi ifadeleri aşağıda verilmektedir:

“Geçmişte, uzak yüzyıllarda çok güzel yol ve yöntemler kullandık. Sonra geriledik ve unuttuk geçmiş. Bugün sorunlu. Gelecek müphem. Umut mu, her daim var elbette (Ş1)”

“Medeniyet, bilim, teknik, dini eğitim, beşerî eğitim, her alanda çok ileri düzeyde bir medeniyetin topraklarında yaşadık uzun yıllar. Çok ileri düzeyde bir eğitim sistemi içinde yaşıyor-ken nasıl oldu da biz birdenbire yenik düştük, geri planda kaldık, bu sorunun cevabını arayıp bulmalıyız (Ş2)”

“Eğitim açısından dün bugünden iyi, bugün dünü aratır şekilde diyebilirim. Yarın dünü aratmayacak, bugünden daha iyi olacak buna inancım tam (Ş5)”

“Dün ile bugün arasında sağlam köprü kuramadığımız içindir ki; hep düne yanmakta, hayıflanmakta ve maalesef yarınları dair umut besleyememekteyiz (Ş8)”

“Bugün Türk İslam dünyasının Avrupa’dan iki yüz yıl geride olması, yeni icat ve keşiflere paralel eğitim alanındaki yetersizlik, araştırma ve inceleme, özgün anlamda fazla eserlerin ortaya konamaması olarak ifade etmek mümkündür (9)”

“Eğitim; eğitim sistemi, öğrenci-veli ve öğretmen sacayağı üzerinde dururdu yakın zamana kadar. Şimdi sanal dünya devreye girdi (§10)”.

“Gerçek bir uygulamayla, herkesin içinde var olan cevheri yeteneklerine göre ortaya çıkaran ve kişiyi öğrenci psikolojisinden alarak hayat boyu öğrenmeyi arzulayan güzel insan yüceliğine erdirebilirsek zannediyorum birçok şeyi düzeltmiş oluruz (§11)”.

“İlkokulda çocuklara insan olmayı, getirdiği yükümlülüklerin öğretilmesi ve öğretmenler saygın olmalı sayılmalı diye düşünüyorum (§12)”.

“Arayış sürecinin bitmemiş olmasının beklenen bir neticesi olarak da sürekli bir belirsizlik, her yıl değişebilen sınav sistemleri ve aşırı bilgi yüklemeye dayanan eğitim müfredatının, eğitimde verimliliği düşürdüğünü, mutsuz gençleri çoğalttığını, eğitim sistemine olan güven-sizliği arttırdığını ve var olan yetenekleri körelttiğini düşünüyorum (§14)”.

“Eğitimin geleceği, üretkenlik ve temel değerlerin özümsetildiği, idealist ve erdem zengini nesiller yetiştirmekle sağlama alınabilir, düşüncesindeyim. Geçmişteki Millî Eğitim Şura kararları taranarak, pedagogların, düşünürlerin, sosyologların, psikologların, ekonomistlerin ve uygulamanın içinden gelen tecrübeli eğitimcilerin katılımıyla sistemi sil baştan yeniden kurmak, uzun ömürlü bir uygulama niteliği kazandırmak gerekir (§17)”.

“Eğitim için ayrılan bütçe, teknolojik donanım ve ardı ardına yapılan sistem değişiklikleri ile eğitimin kalitesi ne yazık ki ters orantılı olarak gelişmektedir (§20)”.

“Eleştirmek her zaman kolaydır. Nüfusunun neredeyse yarısı eğitim çağındaki bir ülkedir Türkiye. Bu yüzdendir ki “eğitim” bugün itibarıyla Türkiye’nin birinci meselesidir. Belki dün de öyle idi. “Dün iyi idi, bugün kötü” tekerlemesinin “yarın”a hiçbir katkısı yok ne yazık ki. Eğitim adına her şey ama her şey devletten, devletin konuyla ilgili bürokratlarından, devletin eğitim kurumlarından bekleniyor ülkemizde. Bekleyelim elbette. Ama ebeveynler de hayata hazırladıkları çocuklarına dair zihnen ne kadar hazırlık yapıyorlar acaba? (§21)”.

Eğitimin ana malzemesi dildir. Dilimizi zenginlikleriyle bilmediğimiz ve öğretmediğimiz takdirde eğitimde başarılı olamazsınız (§22).

Şairlerin kendi ifadelerinden sorun tespitleri ve çözüm önerileri görülmektedir.

2. Şairlerin estetik duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirme hakkındaki düşünceleri

İkinci olarak şairlere estetik duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirme hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Şairlerin bu konudaki görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir:

Tablo 3. Şairlerin duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirme hakkındaki düşünceleri

S.N.	Şairlerin kodlanmış düşünceleri	f
1	Sanat içerikli dersler sınav telaşlarına kurban edilmemeli (§4, §9, §10, §11, §16, §19)	6
2	Eğitimcinin vermek istediği kendinde olmalı (§13, §15, §16, §17, §21)	5
3	Erdem kavramı öğretilmeli (§11, §13, §18, §19)	4
4	Tarihi, bilimi, sanatı, edebiyatı ve manevi dokuları daha belirginleştirmeli (§2, §3, §16)	3
5	Çocuğa öncelikle insan olduğu ve kültürel değerler öğretilmeli (§12, §16, §20)	3
6	Öğretmenin kendisi inanmalı (§5, §17, §21)	3
7	Test başarıları ölçü olmaktan çıkarılmalı (§4, §7, §18)	3
8	Sadece öğretim esas alınmamalı, eğitim de dikkate alınmalı (§5, §9)	2
9	Dildeki kirlenme temizlenmeli (§3, §22)	2
10	Öğrencilere bilme, anlama, sorgulama, analiz etme durumları özümletilmeli (§9, §18)	2
11	Öğretmene gereken değer verilmeli (§5, §17)	2
12	Başarı yeniden tanımlanmalı (§18, §19)	2
13	Okullar toplum merkezleri olarak tasarlanmalı (§9, §13)	2
14	Sadece birey değil, toplum ve sistem de erdemli olmalı (§18, §21)	2
15	Eğitim çalışanlarının niteliği artırılmalı (§6)	1
16	Eğitimin öğrencinin hissettiği yüksek hedefleri olmalı (§5)	1
17	Eğitim sistemi kopyala yapıştır mantığından kurtulmalı (§8)	1
18	Ezberci anlayıştan vazgeçilmeli (§9)	1
19	Eğitimde ileri ülkeler incelenmeli (§9)	1
20	Estetik yönden gelişmiş okul mekânları tasarlanmalı (§13)	1
21	Öğrencide ve öğretmende içselleştirilmiş bir sevgi saygı olmalı (§13)	1
22	Sistemde sürekli değişikliğe gidilmemeli (§14)	1
23	Eğitimde nasihatten vazgeçilmeli (§18)	1
24	İnsan bilişsel, duygusal ve ruhsal zekâlar çerçevesinde yetiştirilmeli (§18)	1
25	Kullanılan teknoloji millî, manevi değerlerimizle uyumlu hâle getirilmeli (§20)	1

Tablo 3 incelendiğinde duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirme hakkında şairler yirmi beş öneri geliştirmişlerdir. Bunlardan ifade edilme sıklığı (f) bakımından öne çıkan düşünceler: Sanat derslerinin sınav telaşına kurban edilmemesi (f=6), eğitimcinin vermek istediğinin kendisinde olması (f=5), erdem kavramının öğretilmesi (f=4), tarihi, bilimi, sanatı, edebiyatı ve manevi dokuları daha belirginleştirmek (f=3), çocuğa insan olmayı, kültürel değerleri öğretmek (f=3), öğretmenin kendisinin inanması (f=3), ölçmede testten uzaklaşma (f=3). Bununla birlikte eğitimin ihmal edilmemesi (f=2), öğretmene gereken değer verilmesi (f=2), başarının tekrar tanımlanması (f=2), sistemin erdemli olması (f=2) önerileri öne çıkmaktadır. Şairlerin duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirme hakkında kendi ifadeleri aşağıda verilmektedir:

“İnsana bilgiyi taşımaya çalışan değil, insanı bilgiye taşıyan bir anlayış. Severe kat edeceği yollar inşa ederek insanı bilgiye taşıyan bir sistem. Sevdirek. Duyularını çalıştırarak, aktif bir akılla kalbine yükselen bir insan profili için eğitimi en etkili vasıta bilen bir yönetim tarzı (§1)”.

“Tarihi, bilimi, sanatı, edebiyatı ve manevi dokuları daha belirginleştirerek, gençlerin ilgilerini bu manada genişletmeli, erdemli topluma giden yolda yaşayacakları heyecanı, coşkuyu artırmalıyız (§2)”.

“Sanat içerikli derslerin, sınav telaşlarına kurban edilmediği, atölye ve öğrenme ortamlarının uygun ölçülerde tasarlandığı, öğretmen, öğrenci ve velinin motivasyonu için ideal zeminin oluşturulduğu bir eğitim sistem (§4)”.

“Öğretimin esas alındığı eğitimin sadece dolgu malzemesi yapıldığı bir sistemde erdemli insan yetiştirmekten bahsedilemez. Yüz metre koşusuna yönlendirilip maratoncu olma idealleri köreltilen kuşaklar ancak test çözüp kısır başarıların peşinde koşabilirler (§5)”.

“Estetik kazanımlar, içlerinde ruhu besleyecek olan bazı olmazsa olmazları barındırırlar. Bu sebeple eğitim sisteminin hamuru, şiiirden resme, müzikten dans eğitimine kadar sanatın her alanıyla mayalanmalıdır (§11)”.

“Önce doğanın güzelliklerini içinde barındıran bir okul derdim. Sanat sınıfları, kütüphaneler, aydınlık sınıflar (cam kenarlarında sardunyalılar) ve ayrıksılık oluşturmayacak idareci odaları. Ve öğretmenler: Güleç yüzlü, güleç yürekli erdemli eğiticiler. Öğrenci daha okulun kapısından girerken duymalı özgürlüğün kokusunu. Saygı sevgi görürken, karşılığında öyle olmayı istemeli. Önünü iliklerken üstünde bir baskı hissetmemeli öğrenci (§13)”.

“Öğretmenin akademik bilgisi dışında bir ya da birkaç meziyeti daha olmalıdır. Öğretmen sanata, sporla yakından ilgilenmelidir. Sanatın herhangi bir dalında ruhu incelmelidir (§15)”.

“İnsani değerlerimizin ön planda olduğu, sanatın ve nezaketin iç içe geçtiği, öğrencinin özel yeteneklerinin keşfedildiği bir alan yaratılmalı (§16)”.

“Erdemli aile, erdemli iktisadi hayat, erdemli hukuk ve adalet sistemi, erdemli eğitim sistemi, erdemli siyaset, erdemli ilahiyat, erdemli sanat gibi öncelikle olarak bu kurumlara odaklanarak kurumsal erdem tasarımı önemlidir (§18)”.

“Sistem sahte rapora imza atabilen bir doktoru, izinli sayılabilmek için rapor almaktan rahatsızlık duymayan bir memur varsa, bu duruma göz yuman ve hatta bunu teşvik eden aile ve yöneticiyi, imamı, müftüyü, öğretmeni, hâkimi, savcayı, siyasetçiyi bu konudan rahatsızlık duymadan benzer kararlara imza atanları ayıplayan bir toplum algısı ve öncelikle buna engel olacak bir erdemli sistem tasarımı yoksa sorun sistem sorunudur (§18)”.

“Estetik duygusu ancak bu alandaki eserleri tanımakla verilebilir. Tarihimiz estetik şaheserlerle bezenmiş bir anılar defteri gibi. Bir esere bakarsan o taş yapının ötesindeki estetiğe vurgu yapacak donanımda olan öğretmenlerimizin sayısı artacak ki çocuklar da bundan kendilerine düşen payı alsın (§19)”.

“Attığımız tohum ne ise onun meyvesini yeriz. Teknolojik gelişmeleri hayatımıza, eğitimimize elbette dâhil edeceğiz. Ancak bunu yaparken kullanım alanları belirlenirken muhakkak millî, insani ve ahlaki değerlerimizle uyumlu hale getirmeliyiz (§20)”.

Şairlerin duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirme hakkındaki ifadeleri olduğu gibi verilmiştir. Şairlerin duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek hakkındaki düşüncelerine ilişkin bulgular dikkate alındığında ortaya çıkan şema aşağıda verilmektedir:

Şema 2. Şairlerin duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirmek hakkındaki düşünceleri

Şema 2 şairlerin görüşlerinin görsel hâlini ifade etmektedir.

3. Şairlerin estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmenin sahip olması gereken özellikleri hakkındaki düşünceleri

Üçüncü olarak şairlerden estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmenin sahip olması gereken özellikleri hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Şairlerin bu konudaki görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir:

Tablo 4. Şairlerin estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmenin sahip olması gereken özellikleri hakkındaki düşünceleri

S.N.	Tema	Kodlanmış şair görüşleri	f
1	Bilgi	Entelektüel bir donanıma sahip olma (\$2, \$5, \$11, \$13, \$14, \$15, \$16)	7
2		Kendini bilme (\$11)	1
3	Tutum	Öğrenciye rol, model olma (\$2, \$4, \$8, \$10, \$12, \$14, \$15, \$17, \$20, \$21)	10
4		Okuyan, kendini geliştiren olma (\$8, \$9, \$13, \$14, \$15, \$19)	6
5		Öğretme aşkı (\$5, \$8, \$15, \$16, \$18)	5
6		Tahammül ve sabır sahibi (\$5, \$10, \$11, \$12)	4
7		İdealist (\$4, \$8, \$18, \$21)	4
8		Hayatın öğrencisi (\$5, \$8, \$9, \$15)	4
9		İnsan sevgisi (\$5, \$11, \$12, \$15)	4
10		Maddi değil manevi beklenti içerisinde (\$8, \$16, \$21)	3
11		Kendilerini erdem medeniyetinin varisleri hissetme (\$2, \$13)	2
12		Erdemsel yetkinlik (\$17, \$18)	2
13		Sanatın herhangi bir dalıyla ilgili (\$15, \$18)	2
14		Gelenekle güçlü bağları olma (\$2, \$6)	2
15	Beceri	Aklı kullanabilme (\$1, \$2, \$3, \$13)	4
16		Duygularını kullanabilme (\$1, \$3, \$17)	3
17		Kalbe hitap etmeyi bilme (\$1, \$4, \$11)	3
18		Öğrencinin dilini ve idrakini anlama yeti ve basireti (\$5, \$6)	2
19		Türkçeyi güzel kullanabilme (\$22)	1

Tablo 4 incelendiğinde estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmen hakkında şairler üç tema (bilgi, tutum, beceri) altında yirmi dört özellik belirtmektedirler. Bunlardan ifade edilme sıklığı (f) bakımından öne çıkan düşünceler: Bilgi temasında; entelektüel bir donanıma sahip olma (f=7). Tutum boyutunda; öğrenciye rol, model olma (f=10), okuyan, kendini geliştiren olma (f=6), öğretme aşkı (f=5), tahammül ve sabır sahibi (f=4), idealist (f=4), hayatın öğrencisi insan sevgisi (f=4), maddi değil manevi beklenti içerisinde (f=3). Erdemsel yetkinlik (f=2). Sanatın bir dalıyla ilgili (f=2). Beceri boyutunda; Akli kullanabilme (f=4), Duygularını kullanabilme (f=3), Kalbe hitap etmeyi bilme (f=3), Öğrencinin dilini ve idrakini anlama yeti ve basireti (f=2), Türkçeyi güzel kullanabilme (f=1). Estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmen hakkında şairlerin kendi ifadeleri aşağıda verilmektedir:

“Sevdiren, nefret ettirmeyen. Önce okuyan, sonra oku diyen. Kalbe hitap etmeyi bilen. Akli kullanmayı maharet hâline getirmiş. Duyularından tebessümler gönderen. Böyle bir öğretmen işte (Ş1)”.

“Bence ideal öğretmen; dili güzel kullanmasının yanında, beşerî ilişkileri de güçlü olan insandır. İdeal öğretmen teknolojinin mağlup edemediği yegâne değer insan kalbi olduğunu ve o kalbin bir yansıması olan sanat eserlerinin erdemli insana yol olduğunu bilen öğretmen-dir (Ş4)”.

“Önce samimi ve idealist olmalı bir öğretmen. Mesleğini büyük bir aşkla, sevgiyle ifa etmeli. Kendini sürekli yenilemeli. Duruşuyla, bakışıyla ve yaşantısıyla çocuklara örnek olmalı. Öğrencisinin derdiyle dertlenmeli. Maddi değil manevi beklentileri olmalı (Ş8)”.

“Lisan-ı hâl lisan-ı kâlden evladır. Öğretmenin etkili olması için anlattığı hâlin kendinde bulunması gerekir (Ş10)”.

“Bana öğretmenini söyle sana kim olduğunu söyleyeyim. Öğretmen önce gönüllere girebilmeyi başarabilmelidir. Hülâsa bir öğretmen sevgisi ve şefkati kadardır (Ş11)”.

“Öğrencileri şiire yakın kılmalı. Dersin bir arasında güzel bir şiirin dallarında dolaşmak yorulan beyinleri biraz da olsa rahatlatacaktır (Ş13)”.

“Toplumdaki her yanıştan kendisinin ve meslektaşlarının sorumlu olduğunun bilincinde olmalı. Bu kadar kötülüğü yetiştiren kim/ler? (Ş16)”.

“İlla da öğretmen adayı, örnek(model) öğretmenler gözetiminde, özgün bir ortamda yetiştirilmeli, özel bir statüye kavuşturulmalı (Ş17)”.

“Sanat ruhu olmayan bir mimarın tasarımı kuru bir binadan ibaret kalacaktır. Sanat ruhu olmayan bir öğretmenden de insanın inşasını bekleyemezsiniz (Ş18)”.

“Öğretmen yetiştirmek, aslında insan inşasında çalışacak bir sanatkâr, bir mimar yetiştirmektir. Dolayısıyla, yüksek estetik ve erdem duygusunun ilk tasarımı sisteme öğretmenli yapacak öğretmenlere kazandırılmalı desteklenmelidir. Ancak bu erdem algısı asgari müşterekler düzeyinde evrensel olduğu kadar evrensellelikle barışık millî ve yerli bir akılla gerçekleştirilmelidir (§18)”.

“Bir öğretmenin merak, araştırma, sorgulama, eleştirel düşünme, sanatsal ruh ve akli, yeneden birey ve toplum kurabilme idealizmi ve liderlik özellikleri bulunmak zorundadır. Hayata anlam verebilmeli, şiirsel olarak her insanı bir tuval olarak görüp, bir nakkaş edasıyla yetiştirdiği öğrenciler üzerinde imzası bulunmalıdır (§18)”.

Yukarıda şairlerin estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmen özellikleri hakkındaki ifadeleri olduğu gibi verilmiştir. Estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmenlerin özellikleri hakkında şairlerin görüşleri dikkate alındığında ortaya çıkan şema aşağıda verilmektedir:

Şema 3. Estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmenlerin özellikleri hakkında şairlerin görüşleri

Estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmen özellikleri			
Tutum		Beceri	Bilgi
Öğrenciye rol model olma	Okuma ve kendini geliştirme	Aklını kullanabilme	Entelektüel bir donanıma sahip olma
Öğretme aşkı	Tahammül ve sabır sahibi	Duygularını kullanabilme	
Sanata ilgili, hayatın öğrencisi	İdealist	Öğrenciyi tanıma, kalbine hitap etmeyi bilme, gönle girebilme	
İnsan sevgisi	Maddi değil manevi beklenti	Erdemsel yetkinlik	

Şema 3 şairlerin görüşlerinin görsel hâlini ifade etmektedir.

4. Şairlerin Öğrenci, Öğretmen, Yönetici ve Ailelere Mesajları

Dördüncü olarak şairlerden öğrenci, öğretmen, yönetici ve ailelere mesajları hakkındaki ifadeleri sorulmuştur. Şairlerin bu konudaki görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir:

Tablo 5. Şairlerin öğrenci, öğretmen, yönetici ve ailelere mesajları

S.N.	Kategori	Kodlanmış şair görüşleri	f
1	Öğrencilere	Talebe olmalı (\$5, \$12, \$17, \$21)	4
2		Okumalı (\$5, \$8, \$13, \$17)	4
3		Hayal kurmalı ve hayalleri için mücadele etmeli (\$4, \$13, \$17)	3
4		Kendilerine bir yol haritası çizmeli (\$2, \$13)	2
5		Kendini düzgün ifade etmeli (\$2, \$13)	2
6		Popüler kültürün hizmetinde olmamalı (\$2)	1
7		Zamanını güzel kullanmalı (\$8)	1
8		Önce insan olmalı (\$11)	1
9		Öğretmeni sevmeli (\$16)	1
10		Türkçe'ye sahip çıkmalı (\$22)	1
11	Öğretmenlere	Sevgi dilini kullanmalı (\$9, \$11, \$16, \$17)	4
12		Gönülleri sevgiyle imar etmeli (\$4, \$13)	2
13		Öğrencilere bir kuyumcu titizliğinde yaklaşıp mücevheri ortaya çıkarmalı (\$10, \$18)	2
14		Kendilerini bir memur olarak görmemeli (\$5, \$17)	2
15		İyi bir model olmalı (\$8, \$17)	2
16		Bulan bir öğretmen olmalı (\$1)	1
17		Başarıyı testlerde aramamalı (\$4)	1
18		Özlük, sözlük, gözlük üçgeninde dolaşmamalı (\$5)	1
19		Altın nesiller yetiştirme bilincinde olmalı (\$8)	1
20		Öğrettiğinden haz almalı (\$12)	1
21		Kendilerini sürekli yenilemeli (\$13)	1
22	Yöneticilere	Veli, öğretmen, öğrenci üçgeninde görev yapma bilincinde olmalı (\$17, \$21)	2
23		Kaynaştıran bir yönetici olmalı (\$1)	1
24		Sorumluluğu emanet kabul etmeli (\$4)	1
25		Bir eğitici olduklarını unutmamalı (\$5)	1
26		Motivasyon aşılmalı (\$5)	1
27		Sevgi dilini kullanmalı (\$9)	1
28		Öğretmenin insan olduğunu unutmamalı (\$10)	1
29		Başarıyla gurur duymalı, başarısızlığı kendinde bilmeli (\$12)	1
30		Okuma alışkanlığı olmalı (\$13)	1
31		Türkçe'ye sahip çıkmalı (\$22)	1
32	Ailelere	İlgi, güven ve sevginin tılsımlı bir ilaç olduğu bilinmeli (\$8, \$9, \$13)	3
33		Kucaklayan bir aile olmalı (\$1, \$13)	2
34		Çocukların mutluluğu ve ay-yıldızın ikbali için çalışmalı (\$4, \$21)	2
35		Öğretmeni aileden biri görmeli (\$5, \$16)	2
36		Çocuklarını yarış atı gibi görmemeli (\$5)	1
37		Çocuklarını rekabetçi ve ihtiras sahibi kılmamaları (\$5)	1
38		Çocuklarını başka çocuklarla kıyaslamamalı (\$8)	1

Şairlerden öğrenci, öğretmen, yönetici ve ailelere mesajları incelendiğinde (Tablo 5) ifade sıklığına göre öne çıkan ifadeler şöyledir: Şairlerin öğrencilere mesajları: Talebe olmaları (f=4), okumaları (f=4), hayal kurmaları ve hayalleri için mücadele etmeli (f=3), kendilerine bir yol haritası çizmeli (f=2), kendilerini düzgün ifade etmeleri (f=2). Şairlerin öğretmenlere mesajları: Sevgi dilini kullanmaları (f=4), Öğrencilere bir kuyumcu titizliğinde yaklaşıp mücevheri ortaya çıkarmaları (f=2), Kendilerini bir memur olarak görmemeleri (f=2), İyi bir model olmaları (f=2). Şairlerin yöneticilere mesajları: Veli, öğretmen, öğrenci üçgeninde

görev yapma bilincinde olmaları (f=2). Şairlerin ailelere mesajları: İlgi, güven ve sevginin tılsımlı bir ilaç olduğunu bilmeleri (f=3), Kucaklayan bir aile olmaları (f=2), Çocukların mutluluğu ve ay-yıldızın ikbali için çalışmaları (f=2), Öğretmeni aileden biri görmeleri (f=2). Şairlerden öğrenci, öğretmen, yönetici ve ailelere mesajları hakkında kendi ifadeleri aşağıda verilmektedir:

“Öğrencilerden oluşan gençliğin kendisine yeni bir yol haritası çizmesi gerekir. Az okuyan, anlatımı bozuk, kendini ifade etmede zorlanan, ülkede ve dünyada yaşanan gelişmelere ilgisiz, bir genç kesimin varlığı, popüler kültürün hizmetine sanki kendini adanmışçasına duyarsız kalmaları kabul edilemez (2)”.

“Öğrenci talebedir. Öyle olmalıdır. Tecessüs sahibi kılınmalıdır. Öğretmen bir memur değildir. Özlük-sözlük ve gözlük üçgeninde dolaşmamalıdır. Yöneticiler aslen kendilerinin de bir eğitici olduğunu hiç unutmamalıdır. Motivasyon aşılmalıdır. Velilere gelince, çocuklarını yarış atı yapmamalıdır. Rekabetçi ve ihtiras sahibi kılmamalıdır. Öğretmeni aileden biri gibi görmelidirler (Ş5)”.

“Öğrenci: Kaftıyedir. Öğretmen Şiirin Felsefesidir. Yönetici Şiirin bütünlüğüdür. Aileler Şiirin Sahibidir (Ş6)”.

“Öğrenci; Yarın “keşke” dememek için telafisi olmayan vaktini en güzel şekilde değerlendir. Öğrenmek için en verimli çağın kıymetini bil. Oku! Oku! Oku... Ok yaydan çıkmadan, gündüz geceye dönmeden, gözlerinin feri sönmeden oku. Öğretmen; Meçhul yarınlarımıza umut mayalamak, altın nesiller yetiştirmek senin elinde. Bu ülkenin yarınları senin elinde şekillenecek. İyi bir model olduğunu unutma. Yönetici; Bir bahçıvan edasıyla toprağı incitmeden, tohumu yaralamadan; ayrıık otlarını itinayla temizleyip sevgiyle suladığın gül bahçesini te-bessümle yaşat ki; toprak nefes alsın, tohum özgürce yetişsin. Aile; İlgi, güven ve sevginin tılsımlı bir ilaç olduğunu unutma. Çocuğunu başka çocuklarla kıyaslama (Ş8)”.

“Öğretmen, öğrenci, yönetici ve aileler sevgi diline hâkim olmalıdır. Öğrenciyi kazanmak zor, kaybetmek kolaydır. Eğitimli, iyi bir insan olmak için sadece öğrenci değil öğretmen, idareci ve aileler çalışmalılar (Ş9)”.

“Öğrencinin çocuk veya genç olduğunu unutmayalım. Öğretmenin melek değil insan olduğunu unutmayalım. Aileler samimiyetle eğitime katılmalıdır. Yöneticiler, bu üç unsur arasındaki ahengi sağlamalıdır (Ş10)”.

“Öğrenciye; önce insan ol, Öğretmene; önce sevgi ol, Yöneticiye; önce adil ol, Aileye; önce şefkat ol demek isterdim (Ş11)”.

“Öğretmen, ana-baba yarısı, sevgi, hoşgörü, özveri ve şefkat pınarıdır. Şair ne diyor? “Ben her işin başı sevgi diyorum/ Sevince dünya güzel yaşamak iyi diyorum.” Sevgisiz ne din ne başarı ne mutluluk ne de eğitim olur (Ş17)”.

“Velilerin, günümüzde çocuklarını el bebek- gül bebek yetiştirmeleri, eğitimin önünde önemli bir engeldir. Çocuklarına aşırı biçimde düşkün ve payanda olan veliler, onlara iyilik yerine kötülük ettiklerinin farkında değiller (§17)”.

“Öğrenci: Hiçbir zaman geleceğin size emanet edileceğini unutmadan adımlarınızı atın. Öğretmen: Öğrencilerinize bir kuyumcu titizliği ile yaklaştığınız müddetçe ortaya çıkacak mücevher sizin eseriniz olacaktır. Yönetici: Bir orkestra şefi hassasiyeti ile uyumu sağladığınız zaman mükemmel bir beste armağan edeceksiniz insanlığa. Aile: Eğitimin en önemli ayağı olan sizler; sağlam adım attıkça çocuklarınız da size ayak uyduracak ve geleceğe emin adımlarla yürümek mümkün olacaktır (§19)”.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Eğitimi şairlerden anlama amacıyla olan bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Şairlerin eğitimin dünü, bugünü ve yarını konusundaki görüşleri analiz edildiğinde; dünü hakkında olumsuz ve daha çok olumlu görüşler olduğu, bugün ve gelecek içinse oldukça farklı fikirlerin olduğu, olumsuzlukların ve çözüm önerilerinin bir arada olduğu görülmektedir. Şairler eğitimin bugünü ve geleceği hakkında birçok olumsuzluğu ifade etmektedirler. Bu olumsuzluklar sistemsel, insan yetiştirme ve yöntemsel başlıklarında toplanabilir.

Görüşlerine başvuru şairlere göre eğitimin dünü/geçmişi iyi araştırılmalı ve olumlu örnekler alınmalıdır. Bugün ve gelecek için eğitim adına yapılacak çalışmalar planlanmalıdır. Köklü eğitim araştırmaları ve çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Sistemin sık değişmemesi gerekmektedir. İdealist ve inanmış öğretmen yetiştirmek gerekmektedir. Eğitim için velilerin de sorumluluk alması gerekmektedir. Eğitimin önemi konusunda herkes hemfikir, bu nedenle durumun fırsata çevrilmesi gerekir. Şairlerin eğitimin bugünü ve geleceği konusundaki olumsuz görüşleri ilgili literatürdeki araştırma sonuçlarıyla (Deveci ve Aykaç, 2018; Gedikoğlu, 2005; Kutlu, Bacanak ve Gökdere, 2016; Yeşil ve Şahan, 2015) benzerlik göstermektedir. Şairlerin görüşleriyle ilgili literatürdeki araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği temel konu; eğitimde sistem ve uygulama sorunlarıdır.

Şairler sık sık sistem değişikliğini eğitimde olumsuz olarak algılamaktadırlar. Benzer şekilde Doğan (2005), bu konuya dikkat çekerek bu durumun Türkiye’de olduğu gibi dünyada da böyle olduğunu vurgulamaktadır. Oysa sistem üzerinde sık sık değişime gidilmemesi gerekmektedir (Yeşil ve Şahan, 2015).

Şairlerin önerilerinden birisi de ezberci eğitim sisteminden uzaklaşmak gerektiğidir. İlgili literatürde de ezberci eğitim sistemine yönelik eleştiri oldukça fazladır (Sekin, 2008; Taşdelen, 2012b; Turan, 2006; Yılmaz ve Altınkurt, 2011). Ezberle yürütülen bir dersin öğrenilmesinin çok zor olduğu (Turan, 2006) ve öğrenciyi pasifleştirdiği (Taşdelen, 2012b) dikkate alınırsa şairlerin bu konudaki önerileri yerinde görülmektedir. Şairlerin önerileri eğitimdeki sorunları ve çözüm önerilerini de içermesi açısından önemlidir. Geçmiş dönemlerde yaşayan şairler

de bu sorunları dile getirmektedirler. Ziya Paşa; “*eğitimde doğru sistemler ve doğru yöntemler kullanılmalı*” (Kana, 2010) şeklindeki görüşleriyle bu araştırma kapsamında görüşlerine başvurulmuş şairleri ve araştırmaları teyit etmektedir. Şairlerin eğitim konusunda araştırma yapılmasını köklü bir eğitim sistemi kurulması konusunu Mehmet Âkif Ersoy “*Eğitim-öğretim bir milletin vazgeçilmezidir. İnsanlar yalnız bugüne değil, geleceğe göre de yetiştirilmelidir. Eğitimde başarılı ülkeler örnek alınmalıdır*” şeklindeki düşünceleriyle (Elmas, 2010) desteklemektedir.

Bir şairimizin “*dil olmadan eğitim olmaz*” ifadesiyle eğitimde dilin önemi vurgulanmaktadır. Ana dili eğitimi ve öğretiminin önemine dikkat çeken Demir ve Yapıcı (2007) bu konunun tüm alan uzmanlarıyla çalışılması gerektiğini ifade ederek bu şairin görüşünü desteklemektedir.

Şairlerin duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirmek hakkındaki düşünceleri incelendiğinde, şairler, sanat derslerinin sınava kurban edilmemesi, eğitimcinin hal diliyle kal dilinin aynı olması, erdem kavramının içselleştirilmesi, tarihin, bilimin, sanatın, edebiyatın ve manevi dokuların daha belirginleştirilmesi, çocuğa insan olmanın öğretilmesi, öğretmenin inanması, testin tek ölçme aracı olmaktan çıkarılması, sistemin erdemli olması sonucuna ulaşılmaktadır.

Şairlerin görüşleri incelendiğinde sanat derslerinin yapılması konusu öne çıkan görüştür. İlgili literatürde yer alan bulgular ile Yazar, Aslan ve Şener’in (2014) yaptıkları araştırmada tespit ettikleri “*sanat dersleri olmasa da olur*” sonucu ve Özsoy’un (2003) ilk ve ortaöğretim kurumlarında sanat eğitimine inanılmadığına ilişkin düşünceleri bu sonucu desteklememektedir. Ancak sanat eğitiminde yoksunluğun hayal gücünden, yaratıcılıktan, düşünme gücünden uzaklaşmak olduğu (Türe, 2007), bir sanat eğitim politikasının oluşturulması gerektiği (Özgenç, 2011) bu araştırmanın sonucunu teyit etmektedir.

Araştırma kapsamında görüşlerine başvurulmuş şairler duyarlılığı yüksek erdemli insan yetiştirmek için tarihin, bilimin, sanatın, edebiyatın ve manevi dokuların daha belirginleştirilmesine ve eğitimin önemine özellikle dikkat çekmektedirler. Tarihte öne çıkan şairlerimizin de benzer düşünceleri bulunmaktadır: Eğitim ile öğretimin amaçlarını birbirinden ayıran Ziya Gökalp (1964), aynı zamanda eğitime insanın sosyalleşmesi olarak bakmakta ve eğitimin amacıyla ilgili sorulara: “*Terbiyenin gayesi millî fertler yetiştirmektir. Millî fertler yetiştirmek ise doğrudan doğruya ‘millet yapmak’ demektir. Bununla beraber hakiki ferdiyetler de ancak bu millî fertlerdir; çünkü, fert, ancak millî kültürün temsilcisi olduğu zaman, bir şahsiyete sahiptir*” cevabını vererek eğitimin millî olması gerektiğini, böylece millî vicdanın oluşabileceğini, bunun için de okullarda millî dil ve tarih, İslam esasları ve tarihi, matematik ve tabiat ilimleri ve yabancı dil derslerine öncelik verilmesi gerektiğini savunmaktadır (Altın, 2010). Yine Ziya Paşa “*eğitimin kazandırdığı kültür millî olmalı*” (Kana, 2010) diyerek araştırma kapsamındaki şairlerle aynı düşüncelyi paylaşmaktadır.

Estetik duyarlılığı yüksek, erdemli insan yetiştirmek için öğretmenlerin özellikleri hakkında şairlerin görüşleri incelendiğinde şairler, öğretmen özelliklerini bilgi, tutum ve beceri alt boyutlarında belirtmişlerdir. Bu boyutlar incelendiğinde ortaya çıkan öğretmen özellikleri şunlardır: Entelektüel bir donanıma sahip ve öğrenciye rol model, okuyan, kendini geliştiren, öğretme aşkıyla dolu, tahammüllü ve sabırlı, idealist, insan sevgisi dolu, manevi beklenti içerisinde, erdemsel yetkinlikte, sanata ilgili, aklını ve duygularını kullanabilen, gönüllere giren, öğrenciyi tanıyan, dilini doğru kullanabilen.

Şairlere göre öğretmen özelliklerinden okuma, kendini geliştirme, çok yönlü gelişim, idealist bir tutum, entelektüel bir donanım (okuryazarlık) öne çıkmaktadır. Şairler öğretmenlerin okumalarını önermektedirler. Öğretmenlerin okumaları konusunda yapılan bazı araştırmalarda da öğretmenler arasında okuma oranları düşük görülmektedir (Aral ve Aktaş, 1997; Kuş ve Türkyılmaz, 2010; Yılmaz, 2002; Yılmaz, Köse ve Korkut, 2009). Bu konuda güncel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Şairlerin dikkat çektikleri başka bir konu öğretmenlerin çok yönlü (hayatın öğrencisi, entelektüel bir donanıma sahip) yetişmeleridir. Şairlerin altını çizdiği diğer bir konu da öğretmenlerin idealist bir tutum içerisinde olmalarıdır. Şairlerin bu görüşünü Yazıcı (2016); “*öğretmenle idealist öğretmen arasındaki farkın kapanması eğitim sisteminin başarısı için gereklidir*” diyerek desteklemektedir. Topçu da (2016) idealist öğretmen özelliklerini; “*balını bin bir zorlukla yapan ve başkasına sunan arı, tahammül etmeyi bilen, seven, ruh yapısının sanatkarı, ilmin hakikat olduğu için hayranı, dünyanın en büyük mesuliyetine sahip, “büyük idealci”, ruhta doğabilecek her tür sakatlığın mesulü*” olarak belirleyerek araştırma kapsamında görüşüne başvurulmuş şairleri desteklemektedir.

Şairlerin eğitime ilişkin görüşlerinde öne çıkan mesajlar; ilmin önemi, özgün, erdemli insan yetiştirme, sevgi, saygı, hedef, eğitimin bir dava olduğu, eğitimde maddi değil manevi beklenti, eğitime adanmışlık, öğretmenin rol model olması, insanın özündeki cevherin öne çıkarılması, eğitim ve olgunluk ve bilgeliktir. Tüm bu mesajlar eğitimde fedakârlığı, adanmışlığı, davayı, bilgeligi işaret etmektedir.

Araştırma kapsamında 22 şairle görüşülmüştür. Araştırmanın başlığı da onlardan gelen görüşler doğrultusunda oluşturulmuştur. Türkiye’nin farklı şehirlerinde yaşayan çalışma grubundaki şairlerin yaş ortalaması 60 civarındadır. Bu ortalama ile şairler X ve kısmen Y kuşakları içinde yer almaktadır. Ancak eğitime ilişkin görüşleri oldukça güncel ve gelecek odaklıdır. Bu durum şairlerin sanatçı ruhu olmasından kaynaklanabilir. Bir asır önce yaşamış millî şairimizin de eğitime ilişkin görüşlerinin bugünün sorunlarına nasıl da çözüm olduğu ortadadır. Araştırmanın sonuçları bağlamında aşağıdaki öneriler geliştirilebilir:

- Eğitim konularında şairlerden yararlanılması için eğitim adına yapılan her türlü toplantıya şairler de davet edilebilir ve görüşleri alınabilir.
- Eğitimin geçmişi hakkında araştırmalar yapılarak tüm zamanları kapsayan köklü eğitim sistemi çalışmaları yapılabilir.

- Eğitimde sistem değişikliklerine sistemden etkileneceklerin görüşleri alınarak gidilebilir.
- Sanat derslerinin önemi konusunda aile ve öğretmenlere farkındalık çalışmaları yapılabilir.
- Eğitim sistemine ahlaki değerler kazandırabilmek amacıyla ahlak ve erdem konularında farkındalık oluşturacak çalışmalar yapılabilir.
- Araştırmaya katılan şairlerin görüşleri ışığında öğretmen yetiştirmede dikkat edilmesi gereken konular; entelektüel donanım+öğretmenlik sevgisi ve öğretme aşkı, sanatsal duyarlılık ve estetik+rol model olabilecek liderlik+ idealist bir ruhta eğitime inanma şeklinde formüle edilebilir.
- Yerli ve millî bir eğitim anlayışı için, tarihin, bilimin, sanatın, edebiyatın ve manevi dokuların eğitim süreçleri içerisinde daha belirgin hâle getirilmesi sağlanabilir.
- Ezberci anlayıştan uzak, okuryazarlık eğitim anlayışında farklılaştırılmış ve zenginleştirilmiş ölçme araçlarının kullanıldığı bir öğretim sistemi çalışmalarında ısrarcı olunabilir.

Etik Onay: Bu çalışma için KSÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 09.04.2020 Tarih ve 2020-10 Sayılı Kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Kaynakça

- Akalın, L. S. (1980). *Edebiyat terimleri sözlüğü*. İstanbul: Varlık.
- Akkaya, N. (2010). Âşık tarzı şiir geleneğinde halk eğitimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 88-100.
- Aksan, D. (2013). *Şiir dili ve Türk şiir dili: Dilbilim açısından bakış*. Ankara: Bilgi.
- Aktaş, H. (2012). Disiplinler arası ilişkiler bağlamında şiir ve coğrafya. *Studies of the Ottoman Domain*, 2(3), 1-25.
- Akyol, H. (2006). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök.
- Altın, H. (2010). Ziya Gökalp'in eğitim tarihimiz açısından önemi. *History Studies*, 2(2), 493-509.
- Aral, N. ve Aktaş, Y. (1997). Çocukların televizyon ve diğer etkinliklere harcadıkları sürenin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 99-105.
- Aydemir, Y. (2009). Yahya Kemal: Geleneği geliştiren, dönüştüren şair. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-28.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *BEÜ SBE Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bayraktar, L. (2017). Edebiyatın konusu ve öznesi insandır. *Bizim Külliye*, 71, 24-25.
- Boratav, P. N. (1983). *Folklor ve edebiyat 2*. İstanbul: Adam.
- Coşkun, M., V. ve Açık, N.Ö. (2006). Fonetik laboratuvarı destekli edebiyat öğretimi. 6. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*, Kıbrıs.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. New York: Sage.
- Çekiç, İ. (2017). *Edep ve edebiyat arasındaki ilişki üzerine inceleme*. Hoca Ahmet Yesevi Yılı Anısına Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Kongresi, 1-4 Aralık 2016, Antalya. 271-278.
- Çıkla, S. (2009). Şiir ve hikâye çevresinde oluşan iki tür: Manzum hikâye ve öykü-şiir. *TÜBAR*, 25, 51-81.
- Çoban, A. (2010) Mehmed Âkif'in eğitim felsefesi: Eğitim ve öğretime ilişkin görüşleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 14(44), 247-264.
- Demir, M. ve Yapıcı, M. (2007). Anadili olarak Türkçe'nin öğretimi ve sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 177-192.
- Demirtaş, Z. ve Nacar, D. (2018). Mehmet Âkif Ersoy'un Safahat eserinde öğretmen modeli. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 97-109.

- Deveci, Ö. ve Aykaç, N. (2018). Temel eğitimde yaşanan sorunları inceleyen çalışmaların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 277-301. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.13m.
- Dewey, J. (2008). *The early works, 1882-1898*. Southern Illinois: Southern Illinois University Press.
- Doğan, C. (2005). Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve sorunları. *Bilig (Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi)*, 35, 133-149.
- Elmas, N. (2010). Cahit Sıtkı Tarancı’nın şiir estetiğinde karşıtlık ve karşılaştırma tekniği. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 10(1), 35-48.
- Ergün, M. (1996). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Ocak.
- Eroğlu, A. (2012). Sanatta araç olarak dilin önemi. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 38, 393-401.
- Geçgel, H. (2007). Bir görüntü (imgeler) sanatı olarak şiir. *Hayal Dergisi*, 21, 1-7.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80.
- Göçgün, Ö. (2007). *Belgelerle yeni Türk edebiyatı tarihi*. Ankara: Nisan.
- Gökarp, Z. (1964). *Millî terbiye ve maarif meselesi*. Ankara: Diyarbakır Tanıtma ve Turizm Derneği Yayınları.
- Güleç, İ. (2007). Hz. Peygamber’in şiire karşı tutumu. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 19, 123-146.
- Gülendam, R. (2010). Siyaseti şiirde yaşamak: Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında sosyalist şiir. *Turkish Studies*, 5(2), 213-280.
- Kahraman, M. E. (2016). Sanat ve siyaset ilişkisinde sanatçı misyonerliği. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 11(1), 225-251.
- Kana, F. (2010). *Ziya Paşa’ya göre edebiyat ve insan eğitimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Kuş, Z. ve Türkylmaz, M. (2010). Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmeni adaylarının okuma durumları: (ilgi, alışkanlık ve okuma stratejilerini kullanım düzeyleri). *Türk Kütüphaneciliği*, 24(1), 11-32.
- Kutlu A., N., Bacanak, A. ve Gökdere, M. (2016). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 287-307. doi:10.17539/aej.07102.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı (1973). 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.12/2342.

- Oskay, Ü. (1991). Dilin coğrafyasını değiştiren şair [Rimbaud]. *Hürriyet Gösteri*, 132, 4-6.
- Özer, E. E. (2006). Tanpınar'ın şiir anlayışı ve şiirinin kaynakları üzerine bir inceleme. *Pamukkale Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 83-91.
- Özgenç, N. (2011). Devlet Eğitim Politikalarında Sanat ve Tasarım Eğitiminin Yeri ve Önemi, *1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu*, Ankara: Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi.
- Özkesici, E. (2018). Sanatta değişen paradigmlar: Sanatçı, eser ve alıcı ilişkisi. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 20, 111-121.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel sanatlar eğitimi resim iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Gündüz.
- Sağlık, Ş. (2017). Şairin 'ben'i toplumun 'biz'i demektir. *Bizim Külliye*, 71, 10-11.
- Sekin, S. (2008). Türkiye'de ezberci öğretim ve nedenleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 18, 211-221.
- Sönmez, V. (2008). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Anı.
- Taşdelen, V. (2012a). Türkçede şiirin yüklemi sorunu. *Turkish Studies*, 7(4), 519-532.
- Taşdelen, V. (2012b). Eğitimde ezberleme ve anlama. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 143, 12-17.
- Taşkaya, S. M. ve Coşkun, İ. (2009). Âşık Feymânî'nin şiirlerinde eğitim ve eğitim unsurları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(25), 259-278.
- Topçu, N. (2016). *Türkiye'nin maarif davası* (18. baskı). İstanbul: Dergâh.
- Turan, İ. (2006). Sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin coğrafi kavramları öğrenme düzeyleri ve ezbercilik. *Millî Eğitim Dergisi*, 170, 274-292.
- Türe, N. (2007). *Eğitimde ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar eğitiminin öğrencilere sağladığı katkılar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- www.biyagrafi.net (2020). www.biyagrafi.net/makale.asp?Haberid=192. Erişim tarihi: 15 Mart 2020.
- Yayla, A. (2010). *Eğitimin felsefî temelleri*. H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (Ed.) içinde, *Eğitim bilimine giriş* (ss.21-46). Ankara: Pegem.
- Yazar, T., Aslani, T. ve Şener, S. (2014). Sanat eğitimi sorunu olarak ülkemizde ilk ve orta öğretim kurumlarında sanat eğitimine olan ilgisizlik sebepleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 593-605.
- Yazıcı, E. (2016). Olan-olması gereken perspektifinden bir medeniyet inşacısı ve eğitim emekçisi olarak öğretmen. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 7(13), 147-162.

- Yeşil, R. ve Şahan, E. (2015). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin en önemli sorun, neden ve çözüm yollarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(3), 123-143.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, B. (2002). Ankara'daki ilköğretim öğretmenlerinin okuma ve halk kütüphanesi kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(4), 441-460.
- Yılmaz, B., Köse, E., ve Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(1), 22- 51.
- Yılmaz, K. ve Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.

Understanding the Education from Poets

Extended Abstract

Introduction

The subject of both literature and education is human. Most of the attributes of the person who is wanted to be educated is in the field of literature. In addition, literature is a social reality that changes on the way of reaching the beauty as well as contributing to disciplining people by educating them (Göçgün, 2007). Education and literature are cases that interact with each other and complement each other (Akkaya, 2010). This is the main reason for the emergence of this study. As poetry is one of the most influential branches of literature, it is aimed to establish the relationship between literature and education with poets. In this context, the aim of the research is to understand education from poets. Thus, poetic views will be gained in the educational literature. For this purpose, answers were sought by asking the following questions to the poets:

- What are the views of poets about the past, present and future of education?
- How should the education system be designed to raise virtuous people with high aesthetic sensitivity according to the poets?
- What can be the qualifications of the teachers to raise virtuous people with high aesthetic sensitivity according to the poets?
- What are the messages of poets to students, teachers, administrators, and families involved in the education process?

Method

In this study, the thoughts of the poets about education were analysed by using the phenomenological design, which is one of the qualitative research patterns. In this research, the phenomenon is education. Study group of the research consisted of 22 poets from different provinces of Turkey. In the research, snowball and criterion sampling methods were used. Within the scope of the research, a poet who was influential and thought to gather rich opinions was reached. Other poets recommended by the poet reached and interviewed were reached. Another sampling used in the research is criterion sampling. In this study, the only criterion is that poets whose opinions are consulted have a study or studies related to poetry. A semi-structured interview form was prepared as the data collection tool of the research. Descriptive analysis was used to analyse the data. While analysing the data, opinions were coded and combined under certain themes. The coded poet's views were interpreted by being tabulated. In accordance with the phenomenological design of the research, the opinions of the poets are given under the tables with direct quotations.

Findings Discussion and Conclusion

When the poets' views on the past, present and future of education are analysed; it is seen that they have negative, positive opinions about yesterday, quite different ideas for today and the future, and also they have suggestions for solutions along with negativities.

When the findings regarding the thoughts of the poets about raising virtuous people with high aesthetic sensitivity are examined; it is concluded that art lessons should not be sacrificed for the exam, the concept of virtue should be internalized, history, science, art, literature and spiritual textures should be more prominent, the child should be taught to be human, the teacher should believe in education, the test should be removed from being the only measurement tool, the system should be virtuous.

When the findings related to the opinions of the poets about the characteristics of teachers to raise virtuous people with aesthetic sensitivity are examined, it is concluded that teachers must have intellectual equipment, be a role model, read, develop themselves, have a love of teaching, be patient, be idealistic, have love of human, be virtuous, be related to art, be able to use their minds and feelings, be able to know the students, use Turkish correctly.

- In order to make use of poets in education subjects, poets can be invited to all kinds of boards held in the name of education and their opinions can be taken.
- History, science, art, literature, and spiritual textures can be made more evident to make education national.